



REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 29. jula 2024. godine
Br. Ref.: RK 2482/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI52/24

Podnosilac

Shkelzen Zariqi

**Ocena ustavnosti presude [Pml. br. 446/2023] od 29. novembra 2023. godine
Vrhovnog suda Kosova**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Shkelzen Zariqi iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Artan Qerkini iz Udruženja advokata "Sejdiu & Qerkini" D.O.O., Priština.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Pml. br. 446/2023] od 29. novembra 2023. godine Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud), u vezi sa presudom [APS. br. 9/2023] od 19. aprila 2023. godine Apelacionog suda Kosovo-Specijalni departman (u daljem tekstu: Apelacioni sud) i presudom [PS. br. 56/2020] od 28. oktobra 2022. godine Osnovnog suda u Prištini-Specijalni departman (u daljem tekstu: Osnovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [Pml. br. 446/2023] od 29. novembra 2023. godine Vrhovnog suda, kojom se navodi da su podnosiocu zahteva povređena osnovana prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 27. februara 2024. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 8. marta 2024. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI52/24] imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca, dok je odlukom [br. KSH.KI52/24] imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Remzije Istrefi-Peci (predsedavajuća), Nexhmi Rexhepi i Enver Peci (članovi).
7. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kada mu je i počeo mandat u Sudu.
8. Dana 2. aprila 2024. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.
9. Istog dana, kopija zahteva je dostavljena Vrhovnom sudu.
10. Dana 16. jula 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Iz spisa predmeta proizilazi da je 22. decembra 2020. godine Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (u daljem tekstu: Specijalno tužilaštvo) podiglo optužnicu [PPS. br. 50/2020] protiv podnosioca zahteva i druga 3 (tri) lica, odnosno A.A., B.K. i V.R., za krivično delo „Iznuda“ koje je ostalo u pokušaju, iz stava 2, člana 267 u vezi sa članom 1 i

članom 20. Privremenog krivičnog zakonika Republike Kosovo br. 2003/25 (u daljem tekstu: PKZRK). Prema optužnici, okrivljeni su 25. maja 2010. godine i 7. septembra 2010. godine, kao članovi grupe i da bi sebi ili drugom licu pribavili protivpravnu materijalnu korist, ozbiljnim pretnjama, pokušali da iznude oštećenog H.K., da deluje na štetu svoje imovine i povuče se sa svoje imovine u selu Miloševo, privatizovana u 34. talasu privatizacije.

12. Dana 28. oktobra 2022. godine, Osnovni sud je presudom [PS. br. 56/2020] oglasio podnosioca zahteva krivim za izvršenje gore navedenog krivičnog dela i izrekao mu kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 3 (tri) godine. Osnovni sud je ovom presudom utvrdio da je podnosilac zahteva, zajedno sa B.K., obećao A.A. izgradnju kuće i davanje određene novčane sume, u zamenu za pretnju ručnim bombama i plinskim bocama na imanju oštećenog H.K., kako bi se poslednje navedeni povukao sa privatizovane imovine.

13. Osnovni sud je dalje u obrazloženju svoje presude ocenio da je iz izvedenih dokaza utvrđeno da su podnosilac zahteva i ostali okrivljeni delovali kao grupa, ističući sledeće:

“Dakle, uzimajući u obzir činjenicu da su u konkretnom slučaju uključene tri osobe (optuženi: [B.K.], [SH.Z.] i [A.A.]), sud smatra da je ispunjen uslov stvaranja ili postojanja grupe od tri ili više osoba koje vezuje zajednički interes iznude oštećenog [H.K.] da se povuče sa svoje privatizovane imovine na svoju štetu, a u interesu optuženih [B.K.] i [SH.Z.], dok što se tiče interesa optuženog [A.A.], da se istom izgradi kuća i da određena novčana suma novca da postavi bombe na imovinu oštećenog [H.K.]. Sud, konačno, na osnovu navedenih okolnosti koje su utvrđene izvedenim dokazima u ovom sudskom procesu, zaključuje da su optuženi u konkretnom slučaju delovali kao grupa”.

14. U odnosu na pravni jezik stava 2. člana 267. PKZRK-a, kojim je propisano krivično delo „Iznuda“, Osnovni sud je istakao da se ovom odredbom zahteva da se krivično delo izvrši kao član grupe, a ne organizovana kriminalna grupa ili organizovani kriminal, i zahteva da se koristi opasno oruđe, što je u konkretnom slučaju, prema oceni Osnovnog suda, ispunjeno, jer su korišćene ručne bombe i plinske boce.

15. Osnovni sud je utvrdio činjenicu da je podnosilac zahteva, zajedno sa okrivljenim B.K., naložio okrivljenom A.A. da postavi granate na imovinu oštećenog H.K., na osnovu iskaza poslednje navedenog, audio snimka između oštećenog i okrivljenog A.A. i iskaza svedoka Z.B. i B.D.

16. Konkretnije, u obrazloženju svoje presude, Osnovni sud je, pozivajući se na izjavu oštećenog, istakao sledeće: *“[H.K.] je u ovoj krivičnoj stvari izjavio/istakao da je “2017-2018. godine došlo do prvog sastanka sa [A.A.], [...] i [A.A.] je izjavio: mene je prvo [SH.Z.] naterao i izvesni [B.K.] iz Miloševa; dok je [Sh.Z.] obećao izgradnju kuće i iznos od 12.000 evra”. Iz ovog dela izjave oštećenog se jasno vidi da su naručioc i iznude bili optuženi [B.K.] i [SH.Z.]”.*

17. Osnovni sud je dalje ocenio kao pravni dokaz audio snimak gde okrivljeni A.A. priznaje da mu je podnosilac zahteva naredio da postavi ručne bombe na imovinu oštećenog, sa obrazloženjem da su odredbe PKZRK-a obavezne za organe krivičnog gonjenja, organe pravosuđa i javne organe koji učestvuju u krivičnom postupku, ali ne i za običnog građanina, oštećenog krivičnim delom. Shodno tome, Osnovni sud je utvrdio da oštećeni nije bio dužan da pribavi dozvolu od suda za sprovođenje prikrivenih mera.

18. Osnovni sud je gore navedenom presudom istakao da je iskaz oštećenog H.K., u vezi sa činjenicom da je podnosilac zahteva tražio postavljanje ručnih bombi na njegovu imovinu, u skladu sa iskazom svedoka Z.B. U tom kontekstu, u obrazloženju presude Osnovnog suda je precizirano sledeće:

“Ovaj svedok je u svojim izjavama istakao da je o ručnim bombama znao od 2010. godine, ali da ga to nije mnogo zanimalo i da je o tim granatama saznao od [SH.Z.], a da se od [SH.Z.] tražilo da ode u policiju i da izjavu.

[...]

Svedok [Z.B.] je istakao da je [A.A.] (optuženi) na sastanku priznao da mu je [SH.Z.] rekao: “Na tenderu sam sa jednim mojim prijateljem. Ime nije pomenuo. Oni su tražili da postavi ručne bombe na imovinu oštećenog kako bi se ta stvar završila, jer nije loš čovek”; dok bi optuženi [A.A.] dobio kao naknadu određeni iznos novca i izgradnju kuće”.

19. Što se tiče motiva za izvršenje krivičnog dela, Osnovni sud je obrazložio na sledeći način:

“Svi ovi izvedeni dokazi, izjave svedoka bez ikakve sumnje ističu činjenicu da je došlo do privatizacije imovine u selu Miloševo, da je postojao sporazum, između ostalog, između optuženog [B.K.] i oštećenog [H.K.] i da su ručne bombe stavljene u imovinu oštećenog na zahtev optuženog [SH.Z.] i optuženog [B.K.]. Motiv postavljanja, odnosno razlog postavljanja ovih granata je iznuda oštećenog [H.K.] da se povuče sa privatizovane imovine na njegovu štetu a u interesu optuženog [SH.Z.] i optuženog [B.K.], dok što se tiče optuženog [A.A.], da mu se da kao naknada za postavljanje granata određena novčana suma i izgradi kuća”.

20. Neutvrđenog datuma, Specijalno tužilaštvo je uložilo žalbu Apelacionom sudu na presudu [PS. br. 56/2020] od 28. oktobra 2022. godine Osnovnog suda, zbog odluke o kazni, sa predlogom da Apelacioni sud ožalbenu presudu preinači i optuženima izrekne dužu kaznu zatvora.

21. Dana 19. decembra 2022. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu na gore navedenu presudu Osnovnog suda, zbog povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni.

22. Dana 19. aprila 2023. godine, Apelacioni sud je presudom [APS. br. 9/2023] odbio, kao neosnovane, žalbe podnosioca zahteva i Specijalnog tužilaštva i potvrdio presudu [PS. br. 56/2020] od 28. oktobra 2022. godine Osnovnog suda.

23. Što se tiče navoda podnosioca zahteva o bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka, Apelacioni sud je gore navedenom presudom ocenio da ožalbena presuda nije zahvaćena bitnom povredom odredaba krivičnog postupka, jer je izreka presude jasna, razumljiva i u potpunosti u skladu sa obrazloženjem i izneti su razlozi za svaku tačku presude. Pored toga, žalbeni navod podnosioca zahteva o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju, Apelacioni sud je odbio, kao neosnovan, sa obrazloženjem da iz dokaza izvedenih tokom sudske rasprave i iskaza svedoka i oštećenog, prvostepeni sud je pravilno zaključio da je postavljanje ručnih bombi tražio podnosilac zahteva. S tim u vezi, u obrazloženju presude Apelacionog suda, istaknuto je sledeće:

“Na sudskoj raspravi pred prvostepenim sudom, [H.K.] je izjavio da je “2017-2018, došlo do prvog sastanka sa [A.A.; za stolom su bili [A.A.], [Z.B.] i [V.R.]; bilo je veče kada je ušao [A.A.] u restoran koji se nalazio na Sunčanom bregu i seo je baš za našim stolom. [Z.B.]

mi je rekao da je to osoba [A.A.] i da ti je on bacio bombu; [A.A.] je tu bio prisutan. Ja sam pitao [A.A.] da li me poznaje?; [A.A.] je odgovorio da me ne poznaje. Tada sam ga pitao zašto si mi bacilo bombu? Šta sam ti ja uradio? Isti mi je odgovorio da su ga ubedili, naterali i rekli da si ti veoma opasan čovek UDB-e i da radiš na štetu Kosova. [A.A.] je izjavio da ga je prvo naterao [SH.Z], a zatim neki [B.K.] iz Miloševa i da mu je [SH.Z] obećao izgradnju kuće i iznos od 12.000 evra.

Veće ocenjuje da je i iz drugih dokaza utvrđeno da su naručioci bili optuženi [SH.Z] i [B.K.], i to na osnovu audio snimka prilikom kontakta oštećenog [H.K.] sa optuženim [A.A.], gde sam optuženi [A.A.] lično potencira na audio snimku da su od njega tražili da postavi bombu na imovinu oštećenog i to [SH.Z] i izvesni [B.K.] iz Miloševa, kako ističe [A.A.]. [...]

Dakle, veće ocenjuje da je prvostepeni sud na osnovu svih činjenica koje su istakli svedoci i na osnovu audio snimka izjava [A.A.], pravično zaključio da su naručioci bili [B.K.] i [SH.Z] i da je prema nalogu ove dvojice optuženi [A.A.] postavio ručne bombe. Sud je ove dokaze utvrdio iz spisa predmeta, kao celine, a posebno iz izjave oštećenog [H.K.], svedoka [Z.B.] i [B.D.] i izjave optuženog [A.A.] da je postavio bombe na zahtev [SH.Z] i izvesnog [B.K.] iz Miloševa”.

24. Apelacioni sud je gore navedenom presudom ocenio, kao neosnovan, navod podnosioca zahteva da se prvostepeni sud zasnivao samo na izjavi optuženog A.A., ističući da se „krivično veće slaže sa nalazom prvostepenog suda da su [B.K.] i [SH.Z] angažovali optuženog [A.A.] za postavljanje ručnih bombi i plinskih boca; to je sud utvrdio na osnovu iskaza svedoka saslušanih u ovom krivičnom predmetu i izvođenja dokaznog materijala. [...]”.
25. U međuvremenu, navod podnosioca zahteva o povredi krivičnog zakona i navod u vezi sa odlukom o kazni, Apelacioni sud je odbio, kao neosnovane, sa obrazloženjem da su radnje podnosioca zahteva uključivale sva subjektivna i objektivna obeležja krivičnog dela „Iznuda“, u pokušaju iz stava 2. člana 267. u vezi sa članom 1. i članom 20. PKZRK-a i da su izrečene kazne podnosiocu zahteva i drugim okrivljenima bile u skladu sa intenzitetom društvene opasnosti, stepenom krivične odgovornosti i intenzitetom prouzrokovanih posledica.
26. Neutvrđenog datuma, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv presude [APS. br. 9/2023] Apelacionog suda navodeći bitne povrede odredaba krivičnog postupka i povredu krivičnog zakona, sa obrazloženjem da su postojale okolnosti koje isključuju njegovu krivičnu odgovornost i zbog odluke o kazni.
27. Dana 29. novembra 2023. godine, Vrhovni sud je presudom [Pml. br. 446/2023] odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca, i (ii) delimično usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti okrivljenog A.A.. Vrhovni sud je ocenio da (i) presude prvostepenog i drugostepenog suda nisu bile zahvaćene bitnim povredama odredaba krivičnog postupka; (ii) da su dati dovoljni razlozi za dokaze na osnovu kojih je utvrđeno da su podnosilac zahteva i drugi okrivljeni izvršili predmetno krivično delo; (iii) da su radnje podnosioca zahteva i okrivljenih B.K. i A.A., činile sva subjektivna i objektivna obeležja krivičnog dela „Iznuda“ koje je ostalo u pokušaju; (iv) da je Osnovni sud pravilno ocenio olakšavajuće i otežavajuće okolnosti prilikom izricanja kazne podnosiocu zahteva; i da (v) obrazloženje presude Osnovnog suda sadrži detaljnu analizu pitanja kao što su „grupa“, „opasno oruđe“, „pokušaj“ i „motiv”.

28. Vrhovni sud je u obrazloženju svoje presude utvrdio da iskaz okrivljenog A.A. nije bio jedini dokaz na osnovu kojeg je rešen krivični predmet. U tom smislu, Vrhovni sud je istakao sledeće:

“Iz presuda nižestepenih sudova, ali i iz drugih spisa predmeta, Vrhovni sud Kosova utvrđuje da odbrana osuđenog [A.A.] nije bila jedini dokaz na osnovu kojeg je odlučeno da se reši ova krivično pravna stvar. Naprotiv, iz spisa predmeta proizilazi da je u ovom slučaju, tokom sudske rasprave, izveden značajan broj dokaza koje su stranke predložile, kao što su: zapisnici o uviđaju lica mesta nakon bacanja ručne bombe i plinskih boca 25.05.2010. godine i 07.09.2010. godine u prostorijama firme oštećenog; fotografije sa lica mesta; drugi materijalni dokazi kao što su: razna dokumenta, registri, ugovori, izjave, potvrde i sl.; izjave oštećenog [H.K.], izjave svedoka [B.D] i [Z.B] i dr. Takođe, u ovom aspektu, važno je istaći video-snimke emisije „Biznis bomba” na „Kallxo.com”, kao i audio-snimke oštećenog [H.K.], koji su izvedeni kao dokazi tokom sudske rasprave. [...]”

Navodi podnosioca

29. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim presudom Vrhovnog suda povredena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat (i) nedostatka obrazložene sudske odluke; (ii) očigledno proizvoljnog tumačenja zakona; i (iii) pogrešnog i nepotpunog razmatranja slučaja.

(i) *Što se tiče navoda o nedostatku obrazložene sudske odluke*

30. Podnosilac zahteva naglašava da je, prema jurisprudenciji ESLJP-a i Suda, pravo na obrazloženu sudsku odluku usko povezano sa pravilnim sprovođenjem pravde i da samo donošenjem obrazložene odluke može postojati javni uvid u sprovođenje pravde. S tim u vezi, podnosilac zahteva dodaje da je neophodno da se u odlukama sudova na potpun i jasan način iznesu razlozi na kojima se zasnivaju.

31. U prilog navodu o neobrazloženju sudske odluke, podnosilac zahteva se poziva na slučaj Suda: [KI138/15](#), gde je poslednje navedeni ocenio da nedostatak potpunog rešavanja osnovnih navoda podnosioca zahteva od strane Vrhovnog suda i nižestepenih sudova predstavlja nepremostiv nedostatak (vidi, slučaj Suda: [KI138/15](#), podnosilac zahteva: “Sharr BeteiligungsGmbH” SH.P.K, presuda od 4. septembra 2017. godine). Podnosilac zahteva dodaje da se takva povreda prava na obrazloženu sudsku odluku desila u njegovom slučaju, jer Vrhovni sud nije rešio većinu njegovih navoda i da u presudama Vrhovnog suda, Apelacionog suda i Osnovnog suda nedostaje veza između (ne) utvrđenih činjenica slučaja i zakonskih odredaba.

32. U tom smislu, podnosilac zahteva ističe da je u zahtevu za zaštitu zakonitosti podnet Vrhovnom sudu i u žalbi Apelacionom sudu, izneo sledeće navode: (i) iskaz okrivljenog A.A. je uzet kao dokaz protiv podnosioca zahteva u suprotnosti sa odredbama PKZRK-a; (ii) saokrivljeni A.A. je dao kontradiktorne izjave u policiji; (iii) krivična odgovornost podnosioca zahteva je u celosti bila zasnovana na iskazima saokrivljenih i drugih osoba koje su imale koristi od privatizacije; (iv) zanemarena je činjenica da je inkriminaciju podnosioca zahteva izvršio Z.B., koji je upravo bio izašao iz zatvora; (v) podnosilac zahteva je učestvovao u procesu privatizacije, međutim, udaljen je od tog procesa pre nego što je

izvršeno krivično delo zbog spora sa B.K.; i (vi) nižestepeni sudovi nisu utvrdili motiv i korist podnosioca zahteva i oglašen je krivim kao član (kriminalne) grupe.

33. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da od 6 (šest) navoda koje je izneo u zahtevu za zaštitu zakonitosti, Vrhovni sud je površno rešio samo navod u vezi sa uzimanjem kao dokaza iskaz okrivljenog A.A. i navod u vezi sa pogrešnim utvrđivanjem da je podnosilac zahteva bio deo grupe, međutim, isti nije razradio. U tom pogledu, podnosilac zahteva ističe da nije u suštini razradio navod podnosioca zahteva da prema PKZRK-u nije bilo dozvoljeno da je usvoji kao dokaz iskaz saokrivljenog, u konkretnom slučaju A.A., protiv drugih saokrivljenih, i prema podnosiocu zahteva, Vrhovnom sudu je bilo dovoljno da obrazloži da *“odbrana osuđenog A.A nije bila jedini dokaz na osnovu kojeg je odlučeno da se reši ova krivično pravna stvar”*.
34. Pored toga, podnosilac zahteva dodaje da ni Vrhovni sud, a ni nižestepeni sudovi, nisu predstavili logičnu vezu između činjenica slučaja i tumačenja krivičnih zakona. U tom smislu, između ostalog, podnosilac zahteva navodi da sudovi nisu uspeali da utvrde vezu između krivičnog dela i njegovog interesa da učestvuje u tom kriminalnom događaju i da bude deo kriminalne grupe, nije utvrđeno da je isti imao motiv ili interes da bude uključen u izvršenju takvog krivičnog dela, nije ubedljivo utvrđeno da je bio deo grupe i nije analiziran interes Z.B. da inkriminiše podnosioca zahteva. S tim u vezi, podnosilac zahteva ističe da iako Sud, po pravilu, ne razmatra činjenične aspekte slučaja, takva obaveza postoji kada redovni sudovi ne obrazlože vezu između činjenica slučaja i tumačenja zakona.

(ii) *Što se tiče navoda o proizvoljnom tumačenju zakona*

35. Što se tiče navoda o proizvoljnom tumačenju zakona, podnosilac zahteva ističe da iako nije dužnost Suda da se bavi tvrdnjama o pogrešnom tumačenju zakona za koje se tvrdi da su ih izneli redovni sudovi, u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a i Suda, on mora intervenirati kada utvrdi da je sud primenio zakon na očigledno pogrešan način što je moglo rezultirati „proizvoljnim zaključcima“ za podnosioca zahteva. S tim u vezi, podnosilac zahteva se poziva na slučajeve ESLJP-a: [Anheuser-Busch Inc. protiv Portugalije](#), br. 73049/01, presuda od 11. januara 2007. godine, stav 83, [Soutransavto protiv Ukrajine](#), br. 48553/99, presuda od 6. novembra 2002. godine, stavovi 79-97 i 98, i slučajeve Suda: [K106/17](#), podnosilac zahteva: *L.G. i petoro drugih*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. oktobra 2017. godine, stav 40, i [K122/16](#), podnosilac zahteva: *Riza Dembogaj*, presuda od 30. maja 2018. godine, stav 59.
36. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud pogrešno i očigledno proizvoljno tumačio stav 5. člana 123. (Ispitivanje u prethodnom postupku, svedočenje u prethodnom postupku i posebne dokazne mogućnosti) Zakonika br. 04/L-123 o krivičnom postupku (SL. broj 37, 28. decembar 2012. godine) (u daljem tekstu: ZKPRK), pošto ova odredba ne dozvoljava da se izjava okrivljenog A.A., protiv njega, uzme kao dokaz, koji je prema njemu bio odlučujući inkriminišući dokaz protiv njega.
37. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je Osnovni sud pogrešno tumačio zakon kada je utvrdio da su podnosilac zahteva i druga dvojica okrivljenih delovali u svojstvu grupe – kao članovi grupe. Prema podnosiocu zahteva, „sudovi nisu napravili razliku između „kriminalne grupe“ (član 277. KZK-a) i „zločinačkog udruženja“ (član 34. KZK-a)“. S tim u vezi, podnosilac zahteva dodaje da i pored činjenice da sudovi nisu pravili razliku između ova dva krivična dela, nisu razradili postojanje elemenata nijednog od ovih krivičnih dela, „dok su nejasno obrazložili da su podnosilac zahteva i drugi saokrivljeni delovali „kao grupa“.

38. Podnosilac zahteva naglašava da je, dopuštajući očigledno pogrešno tumačenje zakona na štetu podnosioca zahteva, Vrhovni sud uskratio podnosiocu zahteva zaštitu od očigledno proizvoljnog tumačenja zakona, kao jedne od osnovnih procesnih garancija u okviru prava na pravično i nepristrasno suđenje.

(iii) Što se tiče navoda o nepravilnom i nepotpunom razmatranju slučaja

39. Podnosilac zahteva, zasnivajući se na sudsku praksu ESLJP-a, naglašava da je pravo na pravilno i potpuno razmatranje slučaja deo jedne od procesnih garancija u okviru prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog članom 6. EKLJP-a. U tom smislu, podnosilac zahteva se posebno poziva na slučaj ESLJP-a: [Dulaurans protiv Francuske](#), za koji dodaje da je kao rezultat nepravilnog i potpunog razmatranja slučaja od strane Kasacionog suda u Francuskoj, odnosno nepažnje suda u razmatranju argumenata i dokaza stranke, ESLJP utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a (vidi, slučaj ESLJP-a: [Dulaurans protiv Francuske](#), br. 34553/97, presuda od 21. marta 2000. godine, stav 33).

40. Prema podnosiocu zahteva, pravo na pravilno i potpuno razmatranje slučaja, kao nova komponenta prava na pravično i nepristrasno suđenje, štiti stranke od nemara i nepažnje sudova. Na osnovu ovoga, podnosilac zahteva tvrdi da, u njegovom slučaju, tri nivoa redovnog pravosuđa nisu pokazala dužnu pažnju tako što su navode saokrivljenih tretirali na grupni i šablonski način. Podnosilac zahteva tvrdi da su Vrhovni sud i Apelacioni sud tretirali grupno sve njegove tvrdnje i tvrdnje još 3 (troje) drugih optuženih, ne razmatrajući njegove tvrdnje i argumente koji su se razlikovali od njihovih tvrdnji.

41. Podnosilac zahteva dalje dodaje da usled nepažnje redovnih sudova nisu otkrivene bitne činjenice slučaja, kao što su kontradiktorni iskazi saokrivljenog A.A., poklanjanje vere iskazima svedoka sa niskim kredibilitetom koji je tek izašao iz zatvora, nerazrađenost zakonskih kriterijuma za (ne)postojanje kriminalne grupe i drugi važni aspekti slučaja. S tim u vezi, podnosilac zahteva ističe da iako su Osnovni sud i Apelacioni sud uzeli u obzir kao dokaz TV emisiju „Biznis bombama“ na „Kallxo.com“, koja po njemu bleđi ozbiljnost sudskog procesa, neke od njegovih gore navedenih tvrdnji i argumenata uopšte nisu obrađeni.

42. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporenim presudom, Vrhovni sud usvojio pogrešne odluke Osnovnog suda i Apelacionog suda, ne ispravljajući ustavne povrede učinjene protiv njega, što je dovelo do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

43. Konačno, podnosilac zahteva traži od Sud da (i) proglasi njegov zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi da presuda [Pml. br. 446/2023] od 29. novembra 2023. godine Vrhovnog suda krši član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava; (iii) da proglasi ništavom presudu [Pml. br. 446/2023] Vrhovnog suda, presudu [APS. br. 9/2023] Apelacionog suda i presudu [PS. br. 56/2020] Osnovnog suda; kao i da (iv) vrati stvar na presuđivanje Osnovnom sudu u skladu sa zaključcima Suda.

RELEVANTNE USTAVNE I ZAKONSKE ODREDBE

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31
[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda. [...].”

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6
(Pravo na pravično suđenje)

„1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde. [...].”

PRIVREMENI KRIVIČNI ZAKONIK KOSOVA BR. 2003/25

Član 20
(Pokušaj)

[...]
(2) Biće kažnjen pokušaj izvršenja krivičnog dela za koje je zaprećena kazna od najmanje tri godine zatvora, dok će u pogledu ostalih krivičnih dela pokušaj da bude kažnjen samo ako to zakon izričito propisuje”.

Član 267
(Iznuda)

“(1) Ko god, u nameri da stekne protivpravnu materijalnu korist za sebe ili drugog, upotrebi silu ili ozbiljnu pretnju da prinudi neko drugo lice da nešto učini ili da se uzdrži od nekog činjenja na štetu svoje ili imovine nekog drugog lica biće kažnjen zatvorom od tri meseca do pet godina.
(2) Kada je krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana izvršeno upotrebom oružja ili nekog opasnog oruđa ili kada dovede do velike materijalne koristi izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od jedne do deset godina”.

ZAKONIK Br. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 123
(Ispitivanje u prethodnom postupku, svedočenje u prethodnom postupku i posebne dokazne mogućnosti)

[...]

(5) Izjave okrivljenog u bilo kom kontekstu, ako su date dobrovoljno i bez prinude, prihvataju se tokom glavnog pretresa protiv tog okrivljenog, ali ne i protiv suoptuženika. Takve izjave ne mogu da služe kao jedini ili odlučujući okrivljujući dokaza za osudu”.

Ocena prihvatljivosti zahteva

44. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.

45. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. Ustava, koji propisuju:

“(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

46. Sud se dalje takođe poziva na uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podnesak) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ“.

[...]

Član 48
(Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...”.

47. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Pml. nr. 446/2023] od 29. novembra 2023. godine Vrhovnog suda, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje navodi da su mu

povređene, u skladu sa zahtevima člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.

48. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 34 (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika. Stav (2) pravila 34 Poslovnika propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretno, stav (2) pravila 34 propisuje:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju”.

49. Sud podseća da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika.

50. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrtoog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, slučajeve Suda: [K104/21](#), podnositeljka zahteva: *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. aprila 2021. godine, stav 26; i [K1107/21](#), podnosilac zahteva: *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine, stav 53).

51. U smislu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.

52. Sud primećuje da se suština ovog slučaja odnosi na činjenicu da je Osnovni sud oglosio podnosioca zahteva krivim za izvršenje krivičnog dela „*Iznuda*“ koje je ostalo u pokušaju, iz stava 2. člana 267. u vezi sa članom 1. i članom 20. PKZRK-a. Podnosilac zahteva je ovom presudom osuđen na kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 3 (tri) godine nakon što je utvrđeno da je podnosilac zahteva, zajedno sa B.K., obećao A.A. izgradnju kuće i davanje određene novčane sume u zamenu za pretnju ručnim bombama i plinskim bocama na imanju oštećenog. Protiv presude Osnovnog suda, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu, koju je poslednje navedeni odbio, kao neosnovanu, i potvrdio presudu prvostepenog suda. Prema oceni Apelacionog suda, iz izvedenih dokaza u toku glavne rasprave i iskaza svedoka i oštećenog, prvostepeni sud je zaključio da je izvršenje krivičnog dela tražio podnosilac zahteva. Nakon toga, podnosilac zahteva je protiv presude Apelacionog suda podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, koji je odbijen, kao neosnovan.

53. Podnosilac zahteva osporava gore navedene zaključke Vrhovnog suda i prvostepenih i drugostepenih sudova, tvrdeći da mu je njihovim presudama povređeno pravo zagarantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat neobrazloženosti sudske odluke, očigledno proizvoljnog tumačenja zakona i nedostatka pravilnog i potpunog razmatranja slučaja.
54. Sud prvo naglašava da, budući da je navod podnosioca zahteva o nepravilnom i nepotpunom razmatranju slučaja, u suštini, povezan sa navodom o nedostatku obrazloženja sudske odluke, isti će razmatrati u kontekstu navoda o nedostatku obrazloženja sudske odluke. Shodno tome, Sud će, u nastavku, oceniti (i) navod podnosioca zahteva o neobrazloženosti sudske odluke, nastavljajući zatim sa ocenom (ii) navoda o očigledno proizvoljnim tumačenjem zakona.

(i) Što se tiče navoda o nedostatku obrazložene sudske odluke

Opšta načela u vezi sa pravom na obrazloženu sudsku odluku

55. U pogledu prava na obrazloženu sudsku odluku zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, Sud prvo ističe da već ima konsolidovanu sudsku praksu. Ova praksa je izgrađena na osnovu sudske prakse ESLJP-a (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Van de Hurk protiv Holandije](#), br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), br. 20124/92, presuda od 19. februara 1998. godine; [García Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine; [Hirvisaari protiv Finske](#), br. 49684/99, presuda od 27. septembra 2001. godine; [Ruiz Toria protiv Španije](#), br. 18390/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 29; i slučajeve Suda: [KI143/22](#), podnosilac zahteva: *Hidroenergji d.o.o.*, presuda od 15. decembra 2022. godine; i [KI97/16](#), podnosilac zahteva: *IKK Classic*, presuda od 4. decembra 2017. godine).
56. U principu, stav 1. člana 6. EKLJP-a obavezuje sudove da daju razloge za svoje odluke, ali to ne znači da je za svaki argument potreban detaljan odgovor (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Van de Hurk protiv Holandije](#), gore citiran, stav 61; [García Ruiz protiv Španije](#), gore citiran, stav 26; [Perez protiv Francuske](#), br. 47287/99, presuda od 12. februara 2004. godine, stav 81; vidi i slučaj Suda: [KI143/22](#), gore citiran, stav 116).
57. Sud takođe ističe da na osnovu svoje sudske prakse prilikom ocenjivanja načela koja se odnose na pravilno sprovođenje pravde, odluke sudova moraju da sadrže obrazloženje na kome zasnivaju svoju ocenu i odlučivanje. Mera u kojoj se primenjuje obaveza davanja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u smislu okolnosti konkretnog slučaja. To su bitni argumenti podnosioca zahteva na koje se mora obratiti pažnja, a dati razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi, slučaj ESLJP-a: [García Ruiz protiv Španije](#), gore citiran, stav 29; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), gore citiran, stav 42; vidi i slučajeve Suda: [KI97/16](#), podnosilac zahteva: *IKK Classic*, gore citiran, stav 48; i slučaj [KI87/18](#), podnosilac zahteva: *IF Skadeforsikring*, presuda od 4. decembra 2017. godine, stav 48).
58. Na primer, odbacujući žalbu, apelacioni sud može, u principu, jednostavno usvojiti razloge za donošenje odluke nižeg suda (vidi, slučaj ESLJP-a: [García Ruiz protiv Španije](#), gore citiran, stav 26). Organ ili niži sud moraju dati takve razloge koji omogućavaju strankama da efektivno iskoriste bilo koje postojeće pravo na žalbu (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Hirvisaari protiv Finske](#), gore citiran, stav 30).

59. Međutim, ESLJP je takođe primetio da iako sudovi imaju izvesnu slobodu ocene u izboru argumenata u konkretnom slučaju i u prihvatanju dokaza koji potkrepljuju tvrdnje stranaka, lokalni sud je dužan da opravda aktivnosti navodeći razloge za svoje odluke (vidi, slučaj ESLJP-a: [Suominen protiv Finske](#), br. 37801/97, presuda od 1. jula 2003. godine, stav 36).
60. Prema tome, iako nije neophodno da se sud bavi svakom tačkom iznesenom u argumentu, bitni argumenti podnosioca zahteva se moraju rešiti (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Van de Hurk protiv Holandije](#), gore citiran, stav 61; i [Buzescu protiv Rumunije](#), br. 61302/00, presuda od 24. maja 2005. godine, stav 63).
61. Pored toga, Sud se poziva i na svoju sudsku praksu gde ocenjuje da obrazloženje odluke treba da istakne odnos između utvrđenja merituma i razmatranja dokaza s jedne strane, i pravnih zaključaka suda, s druge strane. Odlukom suda će se povrediti ustavno načelo zabrane proizvoljnosti u odlučivanju, ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, zakonske odredbe i logičan odnos između njih (vidi, slučaj Suda: [KI72/12, Veton Berisha i Ilfete Haziri](#), presuda od 5. decembra 2012. godine, stav 61, i [KI97/16, IKK Classic](#), gore citiran, stav 52).

Primena gore navedenih načela

62. U ovom slučaju, Sud još jednom podseća da podnosilac zahteva ističe da je u zahtevu za zaštitu zakonitosti podnetom Vrhovnom sudu i u žalbi Apelacionom sudu, izneo sledeće navode: (i) iskaz okrivljenog A.A. je uzet kao dokaz protiv podnosioca zahteva u suprotnosti sa odredbama PKZRK-a; (ii) saokrivljeni A.A. je dao kontradiktorne izjave u policiji; (iii) krivična odgovornost podnosioca zahteva je u celosti bila zasnovana na iskazima saokrivljenih i drugih osoba koje su imale koristi od privatizacije; (iv) zanemarena je činjenica da je inkriminaciju podnosioca zahteva izvršio Z.B., koji je upravo bio izašao iz zatvora; (v) podnosilac zahteva je učestvovao u procesu privatizacije, međutim, udaljen je od tog procesa pre nego što je izvršeno krivično delo zbog spora sa B.K.; i (vi) nižestepeni sudovi nisu utvrdili motiv i korist podnosioca zahteva i oglašen je krivim kao član (kriminalne) grupe. Prema podnosiocu zahteva, Vrhovni sud je površno rešio samo navod u vezi sa uzimanjem kao dokaza iskaz okrivljenog A.A. i navod u vezi sa pogrešnim utvrđivanjem da je podnosilac zahteva bio deo grupe, međutim, isti nije razradio.
63. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da tri nivoa redovnog pravosuđa, a posebno Vrhovni sud i Apelacioni sud, nisu pokazali dužnu pažnju tako što su navode saokrivljenih tretirali na grupni i šablonski način, što je rezultiralo izostankom razjašnjenja činjenica bitnih za slučaj, kao što su kontradiktorni iskazi saokrivljenog A.A., poklanjanje vere iskazima svedoka sa niskim kredibilitetom koji je tek izašao iz zatvora, nerazrađenost zakonskih kriterijuma za (ne)postojanje kriminalne grupe i prihvatanje kao dokaza televizijske emisije.
64. U vezi sa gore navedenim pitanjima, Sud će se u nastavku pozivati na relevantne delove odluka redovnih sudova koji se odnose na navode podnosioca zahteva. Prvo se Sud poziva na presudu [PS. br. 56/2020] Osnovnog suda, koji je postojanje grupe obrazložio na sledeći način:

“Dakle, uzimajući u obzir činjenicu da su u konkretnom slučaju uključene tri osobe (optuženi: [B.K.], [SH.Z.] i [A.A.]), sud smatra da je ispunjen uslov stvaranja ili postojanja grupe od tri ili više osoba koje vezuje zajednički interes iznude oštećenog [H.K.] da se

povuče sa svoje privatizovane imovine na svoju štetu, a u interesu optuženih [B.K.] i [SH.Z.], dok što se tiče interesa optuženog [A.A.], da se istom izgradi kuća i da određena novčana suma novca da postavi bombe na imovinu oštećenog [H.K.]. Sud, konačno, na osnovu navedenih okolnosti koje su utvrđene izvedenim dokazima u ovom sudskom procesu, zaključuje da su optuženi u konkretnom slučaju delovali kao grupa”.

65. Sud zatim primećuje da je Osnovni sud zaključio da je podnosilac zahteva naložio okrivljenom A.A. da postavi granate na imovinu oštećenog H.K., iz (i) izjave oštećenog; (ii) audio snimka između oštećenog i okrivljenog A.A., gde poslednje navedeni izjavljuje da je postupio na osnovu zahteva podnosioca i okrivljenog B.K.; i (iii) iskaza svedoka Z.B. i B.D..
66. U međuvremenu, u pogledu motiva koji su podnosilac zahteva i ostali saokrivljeni imali za izvršenje predmetnog krivičnog dela, u obrazloženju presude Osnovnog suda je istaknuto sledeće:

“Svi ovi izvedeni dokazi, izjave svedoka bez ikakve sumnje ističu činjenicu da je došlo do privatizacije imovine u selu Miloševo, da je postojao sporazum, između ostalog, između optuženog [B.K.] i oštećenog [H.K.] i da su ručne bombe stavljene u imovinu oštećenog na zahtev optuženog [SH.Z.] i optuženog [B.K.]. Motiv postavljanja, odnosno razlog postavljanja ovih granata je iznuda oštećenog [H.K.] da se povuče sa privatizovane imovine na njegovu štetu a u interesu optuženog [SH.Z.] i optuženog [B.K.], dok što se tiče optuženog [A.A.], da mu se da kao naknada za postavljanje granata određena novčana suma i izgradi kuća”.

67. Sud se dalje poziva na presudu [APS. br. 9/2023] Apelacionog suda, koji je obrazložio sledeći način:

“Na sudskoj raspravi pred prvostepenim sudom, [H.K.] je izjavio da je “2017-2018, došlo do prvog sastanka sa [A.A.]; za stolom su bili [A.A.], [Z.B.] i [V.R.]; bilo je veče kada je ušao [A.A.] u restoran koji se nalazio na Sunčanom bregu i seo je baš za našim stolom. [Z.B.] mi je rekao da je to osoba [A.A.] i da ti je on bacio bombu; [A.A.] je tu bio prisutan. Ja sam pitao [A.A.] da li me poznaje?; [A.A.] je odgovorio da me ne poznaje. Tada sam ga pitao zašto si mi bacilo bombu? Šta sam ti ja uradio? Isti mi je odgovorio da su ga ubedili, naterali i rekli da si ti veoma opasan čovek UDB-e i da radiš na štetu Kosova. [A.A.] je izjavio da ga je prvo naterao [SH.Z.], a zatim neki [B.K.] iz Miloševa i da mu je [SH.Z.] obećao izgradnju kuće i iznos od 12.000 evra.

Veće ocenjuje da je i iz drugih dokaza utvrđeno da su naručioci bili optuženi [SH.Z.] i [B.K.], i to na osnovu audio snimka prilikom kontakta oštećenog [H.K.] sa optuženim [A.A.], gde sam optuženi [A.A.] lično potencira na audio snimku da su od njega tražili da postavi bombu na imovinu oštećenog i to [SH.Z.] i izvesni [B.K.] iz Miloševa, kako ističe [A.A.]. [...]

Dakle, veće ocenjuje da je prvostepeni sud na osnovu svih činjenica koje su istakli svedoci i na osnovu audio snimka izjava [A.A.], pravično zaključio da su naručioci bili [B.K.] i [SH.Z.] i da je prema nalogu ove dvojice optuženi [A.A.] postavio ručne bombe. Sud je ove dokaze utvrdio iz spisa predmeta, kao celine, a posebno iz izjave oštećenog [H.K.], svedoka [Z.B.] i [B.D.] i izjave optuženog [A.A.] da je postavio bombe na zahtev [SH.Z.] i izvesnog [B.K.] iz Miloševa”.

68. Sud podseća da je gore navedenom presudom, Apelacioni sud ocenio, kao neosnovan, navod podnosioca zahteva da se prvostepeni sud zasnivao samo na iskazu optuženog A.A., naglašavajući da se *“krivično veće slaže sa nalazom prvostepenog suda da su [B.K.] i [SH.Z] angažovali optuženog [A.A] za postavljanje ručnih bombi i plinskih boca; to je sud utvrdio na osnovu iskaza svedoka saslušanih u ovom krivičnom predmetu i izvođenja dokaznog materijala. [...]”*.
69. Sud dalje podseća da se Vrhovni sud složio sa obrazloženjem nižestepeni sudova u slučaju podnosioca zahteva, ocenjujući da su (i) dati dovoljni razlozi za dokaze na osnovu kojih je dokazano da je izvršio predmetno krivično delo; (ii) da su radnje podnosioca zahteva i okrivljenih B.K. i A.A., činile sva subjektivna i objektivna obeležja krivičnog dela „Iznuda“ koje je ostalo u pokušaju; (iii) obrazloženje presude Osnovnog suda je sadržalo detaljnu analizu pitanja kao što su „grupa“, „opasno oruđe“, „pokušaj“ i „motiv“; i da je (iv) Osnovni sud pravilno ocenio olakšavajuće i otežavajuće okolnosti prilikom izricanja kazne podnosiocu zahteva. Štaviše, u vezi sa tvrdnjom podnosioca zahteva da iskaz okrivljenog A.A. nije trebalo uzeti kao dokaz, u obrazloženju presude Vrhovnog suda je utvrđeno sledeće:
- “Iz presuda nižestepeni sudova, ali i iz drugih spisa predmeta, Vrhovni sud Kosova utvrđuje da odbrana osuđenog [A.A] nije bila jedini dokaz na osnovu kojeg je odlučeno da se reši ova krivično pravna stvar. Naprotiv, iz spisa predmeta proizilazi da je u ovom slučaju, tokom sudske rasprave, izveden značajan broj dokaza koje su stranke predložile, kao što su: zapisnici o uviđaju lica mesta nakon bacanja ručne bombe i plinskih boca 25.05.2010. godine i 07.09.2010. godine u prostorijama firme oštećenog; fotografije sa lica mesta; drugi materijalni dokazi kao što su: razna dokumenta, registri, ugovori, izjave, potvrde i sl.; izjave oštećenog [H.K], izjave svedoka [B.D] i [Z.B] i dr. Takođe, u ovom aspektu, važno je istaći video-snimke emisije „Biznis bomba“ na „Kallxo.com“, kao i audio-snimke oštećenog [H.K.], koji su izvedeni kao dokazi tokom sudske rasprave [...]”*.
70. Na osnovu gore navedenog, Sud smatra da su Vrhovni sud i nižestepeni sudovi rešavali i odgovorili na bitne navode podnosioca zahteva iznete u žalbi i zahtevu za zaštitu zakonitosti. Shodno tome, Vrhovni sud je došao do ovog zaključka nakon što je razmotrio obrazloženje Osnovnog suda kada je oglasio podnosioca zahteva krivim za izvršeno krivično delo, njegovu žalbu i žalbu Specijalnog tužilaštva uloženu Apelacionom sudu, obrazloženje dato od strane Apelacionog suda, kao i njegov zahtev za zaštitu zakonitosti, podnet Vrhovnom sudu.
71. Stoga, Sud smatra da su zaključci Vrhovnog suda i Apelacionog suda doneti nakon razmatranja argumenata koje je izneo podnosilac zahteva. Shodno tome, Sud ocenjuje da obrazloženje Vrhovnog suda ispunjava sve potrebne standarde ESLJP-a i Suda za obrazloženu sudsku odluku.
72. Sud takođe podseća da član 31. Ustava i stav 1. člana 6. EKLJP-a obavezuju sudove da obrazlažu svoje odluke, međutim, to se ne može tumačiti na način da se od njih traži detaljan odgovor za svaki navod (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Van de Hurk protiv Holandije](#), gore citiran, stav 61; [García Ruiz protiv Španije](#), gore citiran, stav 26).
73. S tim u vezi, Sud podseća da odbijanjem žalbe, ili kao što je u konkretnom slučaju, odbijanjem zahteva za zaštitu zakonitosti, Vrhovni sud, u principu, može jednostavno usvojiti razloge za donošenje odluke nižestepeni sudova, u ovom slučaju Apelacionog suda i Osnovnog suda (vidi, slučaj ESLJP-a: [García Ruiz protiv Španije](#), gore citiran, stav 26).

U tom kontekstu, Sud takođe podseća da u slučajevima kada sud trećeg stepena, kao u slučaju podnosioca zahteva, Vrhovni sud, koji potvrđuje odluke nižestepeni sudova – njegova obaveza da opravda donošenje odluke se razlikuje od slučajeva u kojima sud menja odlučivanje nižih sudova. U konkretnom slučaju, Vrhovni sud nije preinačio presudu Apelacionog suda niti Osnovnog suda u vezi sa podnosiocem zahteva.

74. Na osnovu gore navedenog, u ocenjivanju tvrdnji koje se odnose na navodne povrede člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a, Sud smatra važnim da ponovi opšti stav da „pravda“ zahtevana gore navedenim članovima nije „suštinska“, već „proceduralna“ pravda. Na praktičnom nivou, koncept „proceduralne pravde“ znači: (i) mogućnost kontradiktornih postupaka/načelo proceduralne kontradiktornosti; (ii) mogućnost stranaka da iznesu argumente i dokaze koje smatraju važnim za relevantni predmet u različitim fazama postupka; (iii) mogućnost efikasnog osporavanja argumenata i dokaza koje je iznela suprotna strana; i (iv) pravo da njihovi argumenti koji su, posmatrano objektivno, važni za rešavanje slučaja, budu saslušani i razmotreni od strane redovnih sudova na odgovarajući način (vidi, slučaj ESLJP-a: [Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije](#), br. 10590/83, presuda od 6. decembra 1988. godine, stav 68; i slučaj Suda: [K122/19](#), podnosilac zahteva: *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 9. maja 2019. godine, stav 42).
75. U tom smislu, Sud smatra da, iako Vrhovni sud možda nije odgovorio na svaku moguću tačku koju je podnosilac zahteva pokrenuo u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti, on je obradio bitne argumente podnosioca zahteva u vezi sa primenom materijalnog prava i utvrđivanjem činjeničnog stanja (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Van de Hurk protiv Holandije](#), gore citiran, stav 61; [Buzescu protiv Rumunije](#), gore citiran, stav 63; i slučaj Suda: [K1194/18](#), podnosilac zahteva: *Kadri Muriqi i Zenun Muriqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. februara 2020. godine, stav 107). Pri tome, Sud ponavlja da su Vrhovni sud i nižestepeni sudovi ispunili svoju ustavnu obavezu da donesu obrazloženu sudsku odluku u skladu sa zahtevima člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.
76. Shodno tome, Sud utvrđuje da navodi podnosioca zahteva o povredi prava na obrazloženu sudsku odluku, kao što je zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, spadaju u „nepotkrepljene ili neobrazložene“ navode i isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika.

(ii) Što se tiče navoda o očigledno proizvoljnom tumačenju zakona

77. Što se tiče navoda o očigledno proizvoljnom tumačenju zakona, podnosilac zahteva ističe da je Vrhovni sud pogrešno i očigledno proizvoljno tumačio stav 5. člana 123. PKZRK-a, jer prema ovoj odredbi nije trebalo uzeti kao dokaz iskaz saokrivljenog A.A. protiv njega i da je Osnovni sud pogrešno tumačio zakon kada je utvrdio da su podnosilac zahteva i druga dvojica okrivljenih delovali u svojstvu grupe – kao članovi grupe, ne praveći razliku između „kriminalne grupe“ i „zločinačkog udruženja“.
78. S tim u vezi, Sud je, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, kao i načela supsidijarnosti i doktrine četvrtog stepena, stalno naglašavao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“, ističući da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnom primenom zakona za koje se tvrdi da ih je počinio redovni sud, osim i u meri u kojoj bi takve greške mogle da povrede prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, slučajeve Suda: [K1128/18](#), podnosilac zahteva: *Limak Kosovo International Airport Sh.A. "Adem Jashari"*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. maja 2019.

godine, stav 55; i [KI110/19](#), podnosilac zahteva: *Fisnik Baftijari*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. oktobra 2019. godine, stav 40).

79. Sud je u više navrata navodio da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može da ocenjuje same činjenice koje su dovele dotle redovni sud da donese jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi delovao kao sud „četvrtog stepena“, što bi za posledicu imalo nepoštovanje ograničenja utvrđenih u njegovoj nadležnosti (vidi, slučaj ESLJP-a: [García Ruiz protiv Španije](#), gore citiran, stav 28; i vidi, slučajeve Suda: [KI128/18](#), podnosilac zahteva: *Limak Kosovo International Airport Sh.A. "Adem Jashari"*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. maja 2019. godine, stav 56, i [KI94/22](#), podnosilac zahteva: *Vejsel Rugova*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. oktobra 2022. godine, stav 64).
80. Sud, međutim, naglašava da prema sudskoj praksi ESLJP-a, koju je usvojio Sud, iako je uloga Suda ograničena u smislu ocenjivanja tumačenja zakona, on mora da obezbedi i preduzme mere kada primeti da je sud očigledno pogrešno primenio zakon u konkretnom slučaju što je moglo rezultirati „proizvoljnim zaključcima“ (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Anheuser-Busch Inc.ž protiv Portugalije](#), br. 73049/01, presuda od 11. januara 2007. godine, stav 83, [Beyeler protiv Italije](#), br. 33202/96, presuda od 5. januara 2000. godine, stav 108; i vidi, slučaj, Suda: [KI122/16](#), podnosilac zahteva: *Riza Dembogaj*, presuda od 30. maja 2018. godine, stav 59).
81. U tom smislu, Sud podseća da stav 5 člana 123. (Ispitivanje u prethodnom postupku, svedočenje u prethodnom postupku i posebne dokazne mogućnosti) ZKPRK-a propisuje: *“Izjave okrivljenog u bilo kom kontekstu, ako su date dobrovoljno i bez prinude, prihvataju se tokom glavnog pretresa protiv tog okrivljenog, ali ne i protiv suoptuženika. Takve izjave ne mogu da služe kao jedini ili odlučujući okrivljujući dokaza za osudu”*.
82. U tom smislu, Sud primećuje da je Vrhovni sud, u obrazloženju svoje presude, utvrdio da ova izjava nije jedini dokaz na osnovu kojeg je rešena predmetna krivična stvar. S tim u vezi, Vrhovni sud se pozvao na presude nižestepenih sudova, odnosno na dokaze koje su oni razmatrali, kao što su izveštaji sa uviđaja, fotografije sa lica mesta, iskazi oštećenog H.K., iskazi svedoka B.D. i Z.B., audio snimak oštećenog i drugo.
83. U međuvremenu, što se tiče navoda podnosioca zahteva da je Osnovni sud pogrešno tumačio zakon kada je utvrdio da su podnosilac zahteva i druga dvojica okrivljenih delovali kao grupa, ne praveći razliku između „kriminalne grupe“ i „zločinačkog udruženja“, Sud primećuje da je Osnovni sud u obrazloženju svoje presude naglasio da član 107. ZKPRK-a ne definiše šta se podrazumeva pod rečju grupa, dok prema krivičnom zakonodavstvu koje je stupilo na snagu posle ZKPRK-a, rečnicima i teorijskim aspektom izraza grupa, poslednje navedeno znači tri ili više ljudi.
84. U tom smislu, Osnovni sud je ocenio: *“Za krivično delo iznuda iz člana 267. stav 2. PKZRK-a, odnosno krivično delo za koje su oglašeni krivim optuženi [B.K.], [SH.Z.] i [A.A.], definisano je izvršenje krivičnog dela kao grupa, dakle, samo kao grupa od tri lica, a ne kao organizovana kriminalna grupa”*.
85. Sud u nastavku primećuje da su se Apelacioni sud i Vrhovni sud složili sa gore navedenim nalazom Osnovnog suda u vezi sa izvršenjem krivičnog dela kao grupa, koji su utvrdili da su radnje podnosioca zahteva i drugih saokrivljenih činili sva subjektivna i objektivna

obeležja aspekta krivičnog dela „Iznuda“ koje je ostalo u pokušaju, iz stava 2. člana 267. u vezi sa članom 20. PKZRK-a.

86. U tom kontekstu, Sud ocenjuje da podnosilac zahteva nije argumentovao kako je tumačenje zakona od strane Vrhovnog suda i Osnovnog suda očigledno pogrešno ili proizvoljno i da je rezultiralo „proizvoljnim zaključcima“ po njega.
87. Shodno tome, Sud utvrđuje da navodi podnosioca zahteva o očigledno pogrešnom i proizvoljnom tumačenju zakona spadaju u kategoriju navoda „četrto stepena“ i da su isti očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.

Zaključak

88. Sud, uzimajući u obzir sve gore navedene razrade i nalaze, zaključuje da navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat neobrazloženja sudske odluke i nepravilnog i nepotpunog razmatranja slučaja, spadaju u kategoriju „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda, dok navodi o proizvoljnom tumačenju zakona spadaju u kategoriju navoda „četrto stepena“. Shodno tome, Sud utvrđuje da zahtev u celini treba da se proglasi neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama, ka što je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika.

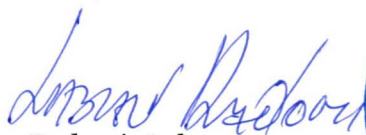
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20 i 47. Zakona i pravilima 34 (2) i 48 (1) (b) Poslovnika, dana 16. jula 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa stavom 4, člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5, člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac


Radomir Laban



Predsednica Ustavnog suda


Gresa Caka-Nimani